

I Hrvati su stvarali australsku športsku povijest

PRVI ŠPORT KOJI SE ORGANIZIRANO PROVODIO MEĐU HRVATIMA U AUSTRALIJI BIO JE NOGOMET, VRIJEME SE KRATILO I BOĆANJEM, KOŠARKOM, STOLNIM TENISOM I ŠAHOM, NO HRVATSKI SU DOSELJENICI PRIGRLILI I ŠPORTOVE KOJI U HRVATSKOJ NISU POZNATI

Piše **Željko Iveljić**

Nakon teškog radnog dana, hrvatski doseljenici u Australiji razonodu su često nalazili i u športu. Najčešće su pratili športove koje su upoznali još u svom rodnom kraju. Cijele su obitelji odlazile na utakmice klubova koji su ih nazivom i ikonografijom podsjećali na zavičaj. Prvi šport koji se organizirano provodio među Hrvatima u Australiji bio je nogomet, ali se vrijeme kratilo i boćanjem, košarkom, stolnim tenisom i šahom. Međutim, hrvatski su doseljenici prigrlili i športove koji u Hrvatskoj nisu poznati.

Nogomet - prvi šport hrvatskih doseljenika

Nogomet Hrvata na tom kontinentu ima dugu tradiciju. U australskoj saveznoj državi Victoriji djelovali su: *Croatia Ballarat, Croatia Geelong, Croat, Croatia Melbourne, Dinamo St. Albans, Dinamo Morwel, Hajduk Melbourne, Hajduk Dandenong, Mostar, Zagreb Geelong, Zagreb Melbourne, Zagreb Mildura, Canberra Croatia* i dr.; u državi Južnoj Australiji: *Croatia Adelaide, Croatia Mt. Gambier, Croatia Whyalla, Croatia Port Lincoln, Zadar Port Lincoln, Zagreb Renmark* i dr.; u Queenslandu: *Croatia Brisbane, Sunny Side, Gold Coast Knight Soccer Club*; u Tasmaniji: *Croatia Glenorchy* i *Croatia Launceston*; u Zapadnoj Australiji: *Croatia Nort Perth*; u Novom Južnom Velsu: *Croatia Sydney, King Tomislav, Mladi Hrvati* i *Zagreb*.

Hrvatski su klubovi često mijenjali imena, zbog izgreda navijača i političkih pritisa, a ponekad su se gasili zbog nedostatka novca i igrača. Samo je nekolicina djelovala dulje od pola stoljeća. To su *Adelaide Croatia, Melbourne Knights, St. Albans Saints, Glenrochy Knights* i *Rocklea United (Brisbane Croatia)*.

Hrvati Australije imaju svoju ligu i u golfu

Hrvatski nogometni klubovi u Australiji

Nakon uključivanja i duljeg djelovanja hrvatskih nogometnih klubova u New South Wales Soccer Football Association (NSWSFA), oni su se prebacili u novoosnovanu nogometnu ligu New South Wales Soccer Federation (NSWSF). Tu su ligu osnovali etnički klubovi nezadovoljni svojim položajem u NSWSFA, jer ta federacija nije tolerirala doseljenike izvan Velike Britanije. Prelaskom etničkih klubova u NSWSF, anglosaksonski NSWSFA ubrzo je propao, a NSWSF je postao dominantna australska nogometna federacija. Godine 1985. osnovana je savezna australska nogometna liga. U jednom razdoblju, natjecanje u državnoj ligi bilo je omogućeno samo jednom klubu iz pojedine etničke skupine. Devedesetih godina prošlog stoljeća vrsni australski nogometaši počeli su odlaziti u europske nogometne klubove pa su domaći klubovi dobivali velike odštete.

Dolazak novog menadžera

Povoljno poslovanje australskih klubova i saveza uvjetovao je dolazak menadžera Davida Hilla u Australski nogometni savez. U želji da popularizira nogomet u cijeloj zemlji Hill je počeo neutralizirati djelovanje etničkih klubova. Po zastupljenosti u medijima i financiranju u Australiji najpopularniji su športovi ragbi, australski ragbi i kriket. Ti športovi posljednjih su godina dobivali više od 250 milijuna dolara samo od medijskih prava, dok nogomet nije dobio ni 15 milijuna dolara.

Iako je nogomet najpopularniji amaterski šport nije to uspio iskoristiti u cilju jačanja materijalne baze. Kako se

Finale 1. lige Queenslanda odigrane 18. rujna 1999. godine između *Rocklea United (Brisbane Croatia)* i *FC South United*

Grb Hrvatskog nogometnog saveza Australije

Prvi nogometni klub *Croatia* u Brisbaneu 1961. godine. Stoje slijeva: predsjednik Duro Babić, ?, Claudio Tojić, Pascuale Pillon, Karlo Gugenberger, Vlado Stančić, Mato Plazina, čuču: Nikola Brezac, Augusto, Ivo Nikel, Martin Gugenberger, ?.

smatralo da etnički klubovi kočje razvoj nogometa u Australiji, Hill ih je na razne načine pritiskao pa su klubovi, među ostalim, morali promijeniti nazive. Isto tako nisu se tolerirali nacionalistički ispadi navijača koji su se često preuveličavali. Broj gledatelja je pao i klubovi su došli u nezavidnu financijsku situaciju. Godine 2004. raspuštena je australska nogometna federacija zbog velikih dugova i loših ugovora koje je sklopio Hill. U novoj A-ligi koja je organizirana pod okriljem multimilijardera Franka Lowyja nije dopušten nastup etničkih, pa tako ni hrvatski klubova.

Sydney United 1995. godine

Nogometni turniri Hrvata u Australiji

Nogometni turniri hrvatskih klubova (Australian-Croatian Soccer Tournament) prva su natjecanja Hrvata na državnoj razini. Prvi turnir održan je u Sydneyju 1975. godine i na njemu je sudjelovalo sedam klubova. Prvi pobjednik je momčad *Croatia-Deakin Canberra*. Od tada se turnir organizira svake godine u drugom mjestu. Na pojedinim turnirima sudjelovalo je četrdesetak momčadi. Na turniru je nastupio i najbolji nogometni klub s Novog Zelanda. Najviše pobjeda na turniru ubilježila je momčad *Sydney Uniteda* koja je taj trofej osvojila devet puta.

Australski športaši hrvatskog podrijetla

Brojni hrvatski doseljenici postigli su zapažene uspjehe u australskom športu. Višestruki prvak Australije u junior-skoj konkurenciji bio je atletičar Toni Andričić. Uspješni australski boksači bili su Jamie Bogović, Steve Rudic i Bob Mirovic. Max Krilic bio je australski reprezentativac u ragbiju. John Kruljac je nastupao za biciklističku reprezentaciju Južne Australije, a Nandy Sučić je australski olimpijac u mačevanju. Poznati igrači australskog nogometa bili su Lee Ravlich i Ron Šarić. Vrhunske športske rezultate postigli su i dizač utega Dinko Dean Lukin, košarkašica Marijana Turčinov, gimnastičarka Marina Suličić, a Ivan Vlatko i Suzana Jugovac reprezentativci su u boćanju.

Literatura

1. Rudolf, B. (1997). *Histori of Croatian Soccer*. Brisbane: Croatian Business Guide Queensland.
2. Tkalčević, M. (1988). *Croats in Australija*. Melbourne: Victoria College press.
3. Tkalčević, M. (1999). *Povijest Hrvata u Australiji*. Melbourne: Hrvatski svjetski kongres u Australiji.